

France (begyndt 1859, 2den Udg. i 4 Bind 1901—04), og hans sidste Arbejde: *Histoire du commerce de la France*, hvoraf dog kun 1ste Bind (til 1789) udkom (1911). De var ikke byggede paa Arkivstudier, men paa et overordentligt grundigt Kendskab til den trykte Litteratur og skrevne med en sjælden Klarhed; de har derved betydet et stort Fremskridt og er alle meget nyttige Hjælpemidler paa de behandlede Omraader.

J. A. F.

Da Kristiania Universitet i September 1911 fejrede sit Hundredeaarsjubileum, udgav det en Fremstilling af sin Historie i to anselige Kvarthind: *Det kongelige Fredriks Universitet 1811—1911*. Det første Bind indeholder Universitetets Historie i Almindelighed, forfattet af Prof. Morgenstierne, dog saaledes at Yngvar Nielsen har skildret selve Stiftelsen og hvad der indledte den. I andet Bind har en Række sagkyn-dige Forfattere fremstillet hver sin Videnskabs Historie i Norge det forløbne Aarhundrede igennem, og særlig fyldig er her den Skildring, som Alex. Bugge har givet af norsk Historie-skrivning og -forskning. Samtidig udgav det norske Univer-sitetsbibliothek et Festskrift, der dels skildrer Bibliothekets Historie fra dets Grundlæggelse indtil 1876, da dets nuværende Chef Drolsum tiltraadte, dels giver biografiske Oplysninger om alle Bibliothekets Tjenestemænd.

Kr. E.

I vor paa Haandbøger og Oversigter saa rige Tid har man hidtil ganske savnet en Fremstilling af Historieskrivningens Historie, især da hvorledes denne har formet sig fra Oplys-ningstiden og Romantiken til vore Dage. Med megen Interesse maa man derfor se, at Below og Meinecke i den af dem redigerede *Handbuch der mittelalterlichen und neueren Ge-schichte* har optaget en fyldig *Geschichte der neueren Historio-graphie*, forfattet af E. Fueter, Privatdocent i Zürich. Forf. skildrer her Historieskrivningen lige fra Humanismen indtil, hvor den nulevende Slægt griber ind, saaledes at han med-tager i Frankrig Taine og Fustel de Coulanges, i Tyskland Treitschke, i England Freeman. Det er netop Historieskrivningen

og kun den, han vil følge, og han værger sig imod at ville medtage paa den ene Side Historiens Filosofi, paa den anden Granskningen og dens Methode. En saadan Tredeling ligger mig personlig ikke fjern, saaledes som man kan udlæse af mine sidste theoretiske Skrifter, men den er dog saare vanskelig at gennemføre i Praksis, og naar Forf. hyppig, endog paa en lidt trættende Maade, føler sig foranlediget til at indskærpe sin Afgrænsning af Stoffet, har han dog heldigvis lagt megen Vægt paa at vise, hvor en Ændring i Grundsynspunkterne har paavirket Historieskrivningen og hvor en forbedret Granskningsteknik har haft Indflydelse paa Historieverkernes Indhold og Form. Hele Værket vidner om bred Kundskab og alsidig Forstaaelse; Fueters Karakteristik af de enkelte Historieskrivere er kort, men skarp og ofte meget træffende, og den saa yderst vanskelige Gruppering har han udført med kraftig Haand og i det hele vist paa en særdeles tilfredsstillende Maade. Sine Domme fælder han ud fra et virkelig højt Stade og med en Uhildethed, som maaske hænger sammen med, at han, hvad man vel maa antage, er Schweizer, ikke Rigstysker. Alt i alt et meget læseværdigt Værk, der vil gøre god Nytte.

Kr. Erslev.

Medens England, Tyskland, Nederlandene og Danmark har deres fortrinlige biografiske Leksikonner, har et saadant hidtil været savnet for Frankrig, og Mangelen deraf har været stærkt følt af alle, der gav sig af med fransk Historie; Michaud's Biographie universelle er længst forældet, og de biografiske Artikler i La Grande Encyclopédie behandler væsentligst kun de berømte Personer. Flere franske Lærde har nu samlet sig om at give det manglende Værk; Ledelsen kommer i Hænderne paa L. Didier, A. Isnard og E. Ledos. Værket vil nærmest tage den engelske Dictionary of national Biography til Forbillede og mere sigte paa at give positive Oplysninger end paa Vurdering.

De vidtløftigste Skildringer af Nordens Historie ved Aar 1000 findes hos Sakse og Snorre, og i tidligere Tid byggede